

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТУРИЗЪМ
„ПРОФЕСОР Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“
гр. Варна, ул. „Найден Герев“ №1 тел: 052/642671; 052/642667;
e-mail: info-403534@edu.mon.bg

Есе

За ученическия конкурс

На тема:

„Справедливостта има лице“

Заглавие:

Има ли лице справедливостта?

Изготвил: Виктория Йорданова Атанасова, ученичка от 10г клас на ПГТ
„Проф. Д-р Асен Златаров“ - гр. Варна

Всеки път, когато чуя думата „справедливост“, в съзнанието ми изплува образът на Темида – онази антична статуя на жена с превръзка на очите, която държи везни и меч. Казват ни, че тя е сляпа, за да бъде безпристрастна. Но докато седя в класната стая или гледам новините вечер, често се питам: дали тази превръзка не е просто удобен начин справедливостта да се престори, че не вижда какво се случва в действителност? За мен справедливостта не е абстрактно понятие от учебниците. Тя е нещо живо, което търсим всеки ден, и според мен тя има много лица, някои от тях са светли и вдъхновяващи, а други са маски, зад които се крие нещо съвсем различно.

Първото лице, с което се сблъскваме, е лицето на правилата. В училище, в държавата, дори в игрите, справедливостта често се представя като списък от закони. Ако спазваш правилата, си „справедлив“. Но тук идва моят първи голям въпрос: винаги ли законното е справедливо?

Представете си ситуация, в която двама души нарушават едно и също правило, но подтикнати от коренно различни причини. Единият го прави от алчност, а другият от отчаяние. Ако ги накажем еднакво, по закон ще сме „справедливи“. Но в сърцето си ще знаем, че сме извършили несправедливост. Това е лицето на сухата, административна справедливост, тя няма очи за болката, няма уши за контекста. Тя е просто математика. А според мен справедливостта без човечност е просто форма на жестокост. Тук законът забравя, че е създаден, за да служи на хората, а не хората да бъдат жертвани в името на параграфа.

В днешно време, като хора от дигиталната ера, ние виждаме едно ново и доста плашещо лице на справедливостта това на социалните мрежи. Тук превръзката на Темида е свалена, но не за да вижда по-добре, а за да се включи в общия гняв. Днес всеки с телефон в ръка се чувства като съдия. Това е лицето на „канселирането“, на публичния линч, на бързите присъди в коментарите.

Това лице на справедливостта често е изкривено от злоба. Хората решават кой е виновен само по едно видео или един пост, без да търсят истината. В този случай справедливостта не прилича на везна, а на камък, хвърлен в тълпата. Питам се, колко пъти сме разрушавали нечий живот в името на „справедливостта“, само за да разберем по-късно, че сме сгрешили? Това лице е безоко, защото се води от емоцията, а не от разума. То забравя, че в една истинска демокрация всеки има право на защита и на истина, а не само на бърза присъда.

Не мога да скрия, че за мен справедливостта често има и едно много лицемерно лице – това на двойния стандарт. Виждаме го навсякъде в обществения живот: едни правила за богатите и други за бедните; едни изисквания за „нашите хора“ и други за всички останали. Когато справедливостта започне да подбира на кого да помогне и кого да накаже, тя губи своето лице и се превръща в гротеска.

Като млад човек, това ме боли най-много. Боли ме, когато виждам, че честността невинаги води до успех, а хитростта и връзките често се възнаграждат. В такава среда демокрацията започва да боледува. Демокрацията не е просто правото да гласуваме, тя е обещанието, че системата ще бъде справедлива към всички. Когато това обещание се наруши, хората спират да вярват в институциите. Тогава справедливостта изглежда като маска, която силните слагат, за да контролират слабите.

Често чувам мои връстници да говорят за своите права. Имаме право на мнение, право на свобода, право на равен старт. Но според мен тук справедливостта има и друго лице, което често пренебрегваме – лицето на отговорността.

Мисля, че е дълбоко несправедливо да изискваме права, без да сме готови да носим отговорност за действията си. Справедливостта е баланс. Не можеш да имаш право на уважение, ако ти самият не уважаваш другите. Не можеш да искаш справедливост от държавата, ако ти самият мамиш системата при първа възможност. Моето мнение е, че справедливостта и правата са като двете страни на една монета. Ако премахнеш отговорността, монетата става фалшива. Истински справедливото общество се гради от хора, които знаят, че тяхната свобода свършва там, където започва правото на другия.

Ако ме попитате кое лице на справедливостта искам да виждам по-често, ще отговоря веднага: лицето на разбирането. Истинската справедливост не е в това да събориш някого на земята, защото е сгрешил, а в това да му дадеш шанс да се поправи. Тя не е сляпа – тя има най-будните очи на света. Тя вижда защо си паднал и ти помага да станеш, но те кара и да поемеш отговорност за стореното.

Справедливостта с лице на милосърдие е най-трудната, защото изисква да заглушиш егото си и желанието за отмъщение. Тя изисква да признаеш, че и ти самият не си безгрешен. В обществения живот това означава да търсим решения, които лекуват

проблемите, а не просто да трупаме наказания. В моите очи справедливостта е справедлива само тогава, когато носи мир, а не просто поредната порция гняв.

В края на тези размисли осъзнавам едно – справедливостта няма собствено лице. Тя не е божество, което живее в съдебните зали или в облаците. Тя е отражение на нас самите. Тя има моето лице, когато реша да не препиша на контролно, въпреки че мога. Тя има твоето лице, когато защитиш някой по-слаб в училище. Тя има лицето на всеки един човек, който избира да постъпи правилно, дори когато това не му носи никаква полза.

Да, светът често е несправедлив. Да, често виждаме как „лошите“ печелят в обществения живот. Но ако спра да вярвам, че справедливостта е възможна, аз преставам да бъда човек. Затова избирам да вярвам, че тя съществува в малките жестове, в ежеднезната честност и в смелостта да кажеш „това не е правилно“.

Справедливостта има лице само тогава, когато ние имаме смелостта да я погледнем в очите и да не отвърнем поглед от истината. Защото в крайна сметка, ако искаме да видим справедливо лице в света, първо трябва да го открием в огледалото.